

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-05-87-T
Datum: 10. jun 2008.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM

U sastavu: sudija Iain Bonomy, predsjedavajući
sudija Ali Nawaz Chowhan
sudija Tsvetana Kamenova
sudija Janet Nosworthy, rezervni sudija

Sekretar: g. Hans Holthuis

Odluka od: 10. juna 2008.

TUŽILAC

protiv

**MILANA MILUTINOVIĆA
NIKOLE ŠAINOVIĆA
DRAGOLJUBA OJDANIĆA
NEBOJŠE PAVKOVIĆA
VLADIMIRA LAZAREVIĆA
SRETENA LUKIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTEVU LUKIĆEVE ODBRANE ZA PONOVRNO RAZMATRANJE
ODLUKE U KOJOJ SE ODBIJA ZAHTEV ZA PRODUŽENJE
ROKA I ODOBRENJE DA PODNESE REPLIKE**

Tužilaštvo:

g. Thomas Hannis
g. Chester Stamp

Obrana optuženih:

g. Eugene O'Sullivan i g. Slobodan Zečević za Milana Milutinovića
g. Toma Fila i g. Vladimir Petrović za g. Nikolu Šainovića
g. Tomislav Višnjić i g. Norman Sepenuk za g. Dragoljuba Ojdanića
g. John Ackerman i g. Aleksandar Aleksić za g. Nebojšu Pavkovića
g. Mihajlo Bakrač i g. Đuro Čepić za g. Vladimira Lazarevića
g. Branko Lukić i g. Dragan Ivetić za g. Sretena Lukića

OVO PRETRESNO VEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (u daljem tekstu: Međunarodni sud) rešava po "Zahtevu Sretena Lukića za ponovno razmatranje", podnesenom 6. juna 2008. (u daljem tekstu: Zahtev) i ovim donosi svoju odluku s tim u vezi.

1. U Zahtevu Lukićeva odbrana traži da Pretresno veće ponovo razmotri svoju "Odluku (1) po Prvom, Drugom, Trećem i Četvrtom zahtevu Lukićeve odbrane za dalje produženje roka u vezi sa zahtevima za prihvatanje dokumenata direktno iz sudnice i (2) po Zahtevu za odobrenje da podnese replike", donesenu 2. juna 2008. (u daljem tekstu: Odluka). U ovoj odluci Veće je odbilo zahtev Lukićeve odbrane za još "najmanje" 14 dana za podnošenje prevoda dokumenata u vezi s izvođenjem svojih dokaza¹ i zahtev za odobrenje da podnese dve replike.²

2. Pravni kriterijum ponovnog razmatranje je sledeći: "Veće ima inherentno diskreciono ovlašćenje da preispita raniju interlokutornu odluku u izuzetnim slučajevima 'ako je jasno pokazana greška u rezonovanju ili ako je to potrebno kako bi se sprečila nepravda.'"³ Ta dva pitanja razmotriće se zasebno niže u tekstu.

Odbijanje zahteva za produženje roka za podnošenje dodatnih prevoda

3. Lukićeva odbrana tvrdi da se Veće oslonilo na pogrešne informacije u Odluci, konkretno u paragrafu 7. U paragrafima od 6 do 9 Odluke navodi se sledeće:

6. Veće konstatuje da svaki dokument, uopšteno govoreći, treba da bude preveden na jedan od dva radna jezika Međunarodnog suda kako bi Veće moglo da oceni njegovu prihvatljivost.⁴ Lukićeva odbrana imala je obavezu da *do 15. juna 2007.* stranama u postupku obelodani sve dokazne predmete koje namerava da predoči prilikom izvođenja svojih dokaza.⁵ To je podrazumevalo i sve prevode dokaznih predmeta. Lukićeva odbrana nije ispoštovala taj Nalog i Veće je pokrenulo proces da omogući postupak prevođenja posredovanjem između Lukićeve odbrane i odgovarajućih odeljenja Sekretarijata.

7. Veće je 14. novembra 2007, pet meseci nakon što je istekao rok za obelodanjivanje, u svom "Nalogu o vremenskom rasporedu podnesaka pre zimske pauze u radu Suda i izvođenja dokaza Lukićeve odbrane", izrazilo zabrinutost zbog toga što se stekao utisak

¹ Zahtev za dalje produženje roka za pribavljanje prevoda dokumenata, 29. maj 2008.

² Zahtev odbrane optuženog Sretena Lukića za odobrenje da podnese repliku koja podržava zahtev dostavljen direktno iz sudnice sa dokaznim predmetima A i B, 28. maj 2008.

³ Vidi Odluku po Zahtevu tužilaštva za preispitivanje usmene odluke od 24. aprila 2007. u vezi sa svedočenjem Zorana Lilića, 27. april 2007, par. 4.

⁴ Nalog o postupku i dokazima, 11. jul 2006, par. 8. Nalog je izmenjen "Odlukom po Zajedničkom zahtevu odbrane za izmenu Naloga o postupku i dokazima" od 16. avgusta 2006.

⁵ Nalog o završetku glavnog izvođenja dokaza tužilaštva, postupku u skladu s pravilom 98bis i podnescima odbrane na osnovu pravila 65ter, 5. mart 2007, par. 8(d)(ii) ("Svaki optuženi će najkasnije do 15. juna 2007. godine ... podneti spisak dokaznih predmeta koje namerava da predoči u okviru svoje teze. Istog dana optuženi će tužilaštvu dostaviti kopije dokaznih predmeta iz tog spiska (po potrebi prevedene na engleski). Takvi dokazni predmeti mogu se uneti u sistem eCourt.").

da Lukićeva odbrana još nije podnela na prevođenje mnoge dokumente koje namerava da ponudi kao dokaz tokom svog dokaznog postupka. Veće je u istom tom Nalogu konstatovalo da može razmotriti mogućnost da odbije uvrštavanje u spis svih dokumenata koje tokom svog dokaznog postupka ponudi Lukićeva odbrana koji nisu prevedeni, ukoliko je nepostojanje prevoda posledica toga što dokumenti nisu podneti na prevođenje na odgovarajući način. Na kraju, Veće je naložilo Lukićevoj odbrani da sve dokumente navedene na spisku dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter koji još nisu prevedeni dostavi Službi za konferencijske i jezičke usluge (dalje u tekstu: CLSS) do petka, 30. novembra 2007, čime je zapravo Lukićevoj odbrani naložilo da sprovede prethodni nalog koji nije ispoštovala.

8. Veće je tokom čitavog izvođenja dokaza odbrane usvojilo praksu označavanja neprevedenih dokumenata u svrhu identifikacije umesto da ih jednostavno odbije, a zatim dopusti naknadno prevođenje. Ta praksa zapravo predstavlja produžetak roka od 15. juna 2007, što je u interesu pravičnog i ekspeditivnog suđenja rađeno od slučaja do slučaja. Stotine dokumenata prihvaćeno je na taj način. S obzirom na sve okolnosti, Veće je smatralo prikladnim da odredi krajnji rok do kojeg svi preostali prevodi treba da budu predati, i odredilo je da je taj rok 30. maj 2008.⁶

9. Treba napomenuti da je CLSS Lukićevoj odbrani redovno dostavljao više od maksimalnog predviđenog broja strana, i da je u protekle dve nedelje formirao poseban tim za prevod još većeg broja dokumenata. Osim toga, Kancelarija za pravnu pomoć i pitanja pritvora je Lukićevoj odbrani odobrila dodatna sredstva kako bi ona angažovala svog dodatnog prevodioca. Sve je učinjeno da se Lukićevoj odbrani pomogne u prevođenju dokumenata koje namerava da predoči tokom svog dokaznog postupka. Na osnovu gore navedenog, Lukićevoj odbrani je odobren produžetak roka od skoro godinu dana i Veće stoga smatra da u datim okolnostima nikakvo produženje roka nije opravdano.

[Naglasak dodat.]

4. Veće je preispitalo svoju odluku i zaključuje da je sve što ona sadrži tačno. Stiče se utisak da Lukićeva odbrana ne shvata da je imala obavezu da 15. juna 2007. podnese sve dokumente koje namerava da predoči prilikom izvođenja svojih dokaza, *kao i sve prevode tih dokumenata*. Ako je morala podneti sve prevode do 15. juna 2007, tim pre ih je Lukićeva odbrana morala imati u prevodu pre tog datuma. Prema tome, to što Lukićeva odbrana pominje 30. novembar 2007. je bespredmetno.

5. Lukićeva odbrana navodi da se "pre naloga Suda sastajala s osobljem CLSS ne bi li pokušala pronaći rešenje i pokušala da obezbedi da se prevedu dokumenti od većeg značaja" i da je nalog Veća od 14. novembra omeo te pokušaje. To prosto nije tačno. Prvo, nalog Veća isključivo se odnosio na dokumente koji još nisu bili prevedeni, tj. dokumente u vezi s kojima je Lukićeva odbrana već kršila nalog. Umesto da ih prosto odbaci kao potencijalne dokaze, Veće je još uvek bilo spremno da razmotri da ih prihvati u spis čim budu prevedeni. Drugo, Veće je pokušavalo da navede Lukićevu odbranu i CLSS da se pokrenu s očite "mrtve tačke" istaknuvši činjenicu da je Lukićeva odbrana podnela nerealno velik broj dokumenata CLSS-u, za koje je CLSS tražio da se

⁶ T. 26560-26561 (21. maj 2008).

utvrdi prioritet kako bi bili prevedeni najvažniji dokumenti Lukićeve odbrane. Nakon posredovanja Veća pronađeno je rešenje, a CLSS je ubrzano nastavio s prevođenjem dokumenata. Veće je takođe održalo sastanak s predstavnicima Lukićeve odbrane i OLAD u vezi s pribavljanjem dodatnih sredstava kojima bi Lukićeva odbrana mogla da unajmi prevodioca za dodatne dokumente koje je CLSS odbio zbog ograničenih kapaciteta.

6. Činjenica da je drugim saoptuženim data prednost u odnosu na Lukićevu odbranu *u određenom periodu u predmetu* je uobičajena, prihvaćena praksa koja se primenjuje na Međunarodnom sudu na svim suđenjima sa većim brojem optuženih i omogućuje da se prema svim timovima odbrane postupa jednako. Ovaj sistem omogućava optuženom, čiji je predmet izložen pre predmeta drugog optuženog, da svoje dokumente ima spremne za podnošenje za vreme svog izvođenja dokaza. Štaviše, u "Smernicama Sekretarijata u vezi sa prevodilačkim uslugama koje obezbeđuje Sekretarijat", izdatim 16. novembra 2006, jasno je navedeno da se strane u postupku "umoljavaju da omoguće dovoljno vremena ODM [Službi za upravljanje protokom dokumenata] i CLSS da svoj posao obave na najefikasniji i najdelotvorniji način." Kao što je ranije navedeno, zahvaljujući tome što se Lukićeva odbrana našla u situaciji da bude poslednja u izvođenju svojih dokaza, imala je najviše vremena da pripremi svoje dokaze, a ne obrnuto.

7. Prema tome, Lukićeva odbrana nije pružila nikakve konkretne informacije kojima bi potkrepila svoj zahtev za ponovno razmatranje. Lukićeva odbrana je dobila više vremena i sredstava od ijednog drugog optuženog. Intervencija Veća i naponi CLSS i OLAD omogućili su Lukićevoj odbrani da na prevod da onoliko dokumenata koliko je dala, uprkos neprikladnom načinu na koji je Lukićeva odbrana postupila s tim u vezi. Neobično je da Lukićeva odbrana opisuje napore Veća i Sekretarijata kao snage nepravde koje joj se suprotstavljaju.

8. Osim toga, ako sagledamo taj problem iz druge perspektive, Lukićevoj odbrani su već odobrena tri produženja rokova u vezi s tim pitanjem — četrdesetosmočasovno produženje roka za njen zahtev za prihvatanje direktno iz sudnice, petnaestodnevno produženje roka za informacije o dokaznom predmetu broj 6D614, i dvadesetpetodnevno produženje roka za dodatne dokumente obelodanjene na osnovu pravila 70, od kojih je poslednje Veće odobrilo *ex proprio motu*. Shodno tome, stav Veća je da Lukićevoj odbrani u vezi s tim pitanjima nije nanesena neopravdana šteta.

Odbijanje zahteva za odobrenje da podnese replike

9. Lukićeva odbrana tvrdi da je njen zahtev za odobrenje da podnese replike dostavljen na vreme i da je praksa Veća da ne dozvoli podnošenje materijalne replike pre odluke o tome da li da odobri podnošenje replike “strogo pravno sredstvo” i “drastična mera”.

10. Veće navodi sledeća pravila:

Pravilo 126
Opšte odredbe

- (A) Kada je predviđeno da rok za preduzimanje neke radnje koji je propisan ovim Pravilnikom ili koji proizlazi iz ovog Pravilnika počinje da teče od nekog događaja, taj rok počinje da teče *od datuma tog događaja*.
- (B) Ako rok propisan Pravilnikom ili određen od strane veća ističe na dan kad Sekretarijat ne zaprima dokumente, taj rok se produžuje do prvog sledećeg dana kad Sekretarijat zaprima dokumente.

[Naglasak dodat.]

Pravilo 126bis
Rok za podnošenje odgovora na podneske

Osim ako veće generalno ili u konkretnom slučaju naloži drugačije, eventualni odgovor na podnesak jedne od strana podnosi se u roku od četrnaest dana od dana zavođenja podneska. Eventualna replika na odgovor podnosi se u roku od sedam dana od dana zavođenja odgovora, uz odobrenje odgovarajućeg veća.

11. Osim toga, u “Nalogu o postupku i dokazima”, izdatom 11. jula 2006, u relevantnom delu navedeno je sledeće:

Prevod

Veće neće prihvatati replike na odgovore ako mu se za to ne iznesu valjani razlozi. Strana u postupku koja želi da dostavi takvu repliku mora zatražiti odobrenje Veća da to učini, konkretno navodeći okolnosti koje predstavljaju valjan razlog. Ukoliko neka strana zatraži odobrenje Veća da uloži repliku, to mora učiniti u roku od tri dana od isteka četnaestodnevnog roka za dostavljanje odgovora. *Zahtev za odobrenje za repliku ne sme obuhvatati sadržaj replike, koji treba izneti tek kada Veće odobri ulaganje replike.*⁷

12. Dana 28. maja 2008. Lukićeva odbrana je podnela Zahtev za odobrenje da podnese replike, koji je usledio nakon Odgovora tužilaštva i Pavkovića na Prvi zahtev za prihvatanje dokaza direktno iz sudnice.⁸ Odgovori su podneseni 20. i 21. maja 2008, pa je, prema tome, sve zahteve za odobrenje da se podnese replika trebalo dostaviti 26. i 27. maja 2008. Praksa na ovom suđenju već gotovo dve godine jeste da pravilo 126 tumači tako da dan dostavljanja podneska bude uključen u vreme predviđeno za odgovore i replike. Veće je ranije Lukićevu odbranu podsetilo na tu praksu.⁹ Prema tome, gorenavedeni rokovi su tačni. Lukićeva odbrana, dakle, netačno navodi da je Veće skratilo rok na šest dana. Lukićeva odbrana je uvek mogla da traži dodatno vreme za dostavljanje zahteva za odobrenje da podnese replike.

13. Osim toga, čak i da je zahtev podnesen na vreme, Veće bi ga odbilo iz drugog razloga navedenog u Odluci, naime zato što su materijalne replike bile uključene u zahtev za odobrenje za podnošenje replika, što je u suprotnosti sa davnim "Nalogom o postupku i dokazima". Suprotno tvrdnjama Lukićeve odbrane, Veće rutinski odbija zahteve za odobrenje da se podnese replika koji se ne pridržavaju te proceduralne smernice:

- a. Odluka po zajedničkom Ojdanićevom i Lukićevom zahtevu da se pozovu Živojin Aleksić i Dušan Mladenovski, 3. april 2008, par. 9 (kojom se Ojdaniću i Lukiću odbija odobrenje da ulože repliku);
- b. Odluka po Milutinovićevom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju, 7. decembar 2007, par. 4 (kojom se Milutinovićevoj odbrani odbija odobrenje da uloži repliku);

⁷ Nalog o postupku i dokazima, 11. jul 2006, par. 11 (izmenjen Odlukom po zajedničkom zahtevu odbrane za izmenu Naloga o postupku i dokazima, 16. avgust 2006) (naglasak dodat).

⁸ Zahtev odbrane optuženog Sretena Lukića da mu se odobri podnošenje replika za potkrepu zahteva u vezi sa prihvatanjem dokaza direktno iz sudnice sa dokaznim predmetima A i B, 28. maj 2008.

⁹ Odluka po zahtevu tužilašta za odobrenje da izmeni svoj spisak svedoka na osnovu pravila 65ter kako bi dodalo Shauna Byrnese, 11. decembar 2006, par. 3 (zaključivši da rok od 14 dana uključuje i dan kada je podnesak dostavljen, na osnovu pravila 126(A) i 126bis).

Prevod

- c. Odluka po Ojdanićevom zahtevu da se odobri svedočenje Jovana Milanovića putem video-konferencijske veze, 24. avgust 2007, par. 8 (kojom se Ojdanićevoj odbrani odbija odobrenje da uloži repliku);
- d. Odluka po Ojdanićevom zahtevu za izmenu roka i za pretres na osnovu pravila 54*bis*, 5. april 2007, par. 6 (kojom se odbija odobrenje za ulaganje replika); i
- e. Odluka o dokazima predloženim preko svedoka K82, 3. oktobar 2006. (uz napomenu da zahtev za odobrenje da se podnese replika nije bio u skladu sa smernicama i da je zaključeno da je irelevantan).

To što Lukićeva odbrana navodi izolovani primer u kojem je Veće *izričito zatražilo* da strana u postupku podnese repliku nema nikakve veze s ovim pitanjem.

14. Shodno tome, Pretresno veće, u skladu sa pravilima 54, 126 i 126*bis* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda, smatra da Lukićeva odbrana nije dokazala da se radi o izuzetnom slučaju u kom je jasno pokazana greška u rezonovanju ili da je potrebno ponovo razmotriti Odluku kako bi se sprečila nepravda i ovim ODBIJA Zahtev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Iain Bonomy,
predsedavajući

Dana 10. juna 2008. godine,
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]